

Scala Dei, primera cartoixa de la Península Ibèrica, i l'Orde cartoixà

(Cartoixa de Scala Dei, 21-23 de setembre de 1996)

Amb aquest títol i sota la direcció d'un comitè científic format pel Dr. James Hogg de la Universitat de Salzburg, la Dra. Elena Barlés, de la Universitat de Saragossa, i el Dr. Ezequiel Gort per la Universitat de Barcelona, s'ha celebrat un congrés internacional on s'han presentat un total de 42 ponències i comunicacions. El congrés va tenir un centenar d'assistents. Els ponents provenien d'Itàlia, Àustria, Alemanya, Polònia, França i Estats Units, a més dels procedents de Catalunya i d'altres indrets d'Espanya.

La detallada visita a les ruïnes d'uns edificis que decaigueren ràpidament després de l'exclaustració decretada pel govern espanyol l'any 1835, il·lustrada amb les explicacions de l'arquitecte Mariona Abelló i arrodonida després amb una ponència on exposà sintèticament les intervencions fetes i projectades al llarg dels últims anys per a estudiar, consolidar i agençar el conjunt monumental, així com la magistral dissertació del doctor Ezequiel Gort sobre l'orde cartoixà a Catalunya, van servir des del primer moment per a submergir-se en el món de Scala Dei. Des d'un altre punt de vista, va ajudar també a fer-ho la missa que se celebrà a l'inici de la primera de les tres jornades davant l'imponent pòrtic d'entrada, l'única resta dels antics edificis que es conserva en bon estat.

Dotze de les ponències versaren sobre aspectes de la història d'aquella cartoixa que van des de l'espiritualitat, la vida quotidiana i l'observança, l'arquitectura i les manifestacions artístiques, fins l'economia, les possessions territorials i les relacions amb l'entorn. Unes altres tractaren de les relacions de Scala Dei amb altres cartoixes, properes o llunyanes, així com d'aspectes puntuals de la història d'algunes d'elles.

Les perspectives generals de la vida cartoixana ocuparen una bona part del congrés, amb intervencions que tractaren aspectes com la música a les cartoixes, la història de les relacions del Gran Capítol amb les cartoixes espanyoles des de 1410 fins 1535, una visió de conjunt de les cartoixes de la província de Saxònia, la informació sobre l'estat en que es troba la publicació de l'ambiciós *Atlas de les cartoixes* proposat pel Centre Europeu d'Investigacions sobre Congregacions i Ordes religiosos, i la llarga excursió per les cartoixes europees o les seves restes, molt ben il·lustrada amb diapositives, amb què el Dr. James Hogg, editor d'*Analecta Cartusiana*, va cloure les sessions.

El congrés ha proposat crear un centre a Scala Dei que reculli còpia de tota la documentació relativa a aquella cartoixa i la bibliografia que hi fa referència, i elaborar un inventari-catàleg dels béns de caràcter artístic relacionats amb ella que pugui servir de base a un futur museu. Ha volgut també deixar constància de l'interès que tindria l'establiment d'associacions i organismes a cada país que poguessin centralitzar la informació relativa al món dels cartoixans, impulsant estudis i exposicions; aquests organismes podrien dependre del Centre d'Investigacions Cartoixanes amb seu a Port Saint Esprit (França), mantenint una estreta col·laboració amb el Dr. James Hogg, que podria coordinar-les.

El congrés va ser especialment recolzat per la Generalitat de Catalunya, Diputació de Tarragona, Consell Comarcal del Priorat i Ajuntament de la Morera del Montsant, així com per diverses entitats privades, que van enviar representants als actes d'inauguració i de cloenda. I va ser curosament preparat i portat a bon terme gràcies al treball infatigable de la Comissió de 8.^a Centenari de la Cartoixa de Scala Dei i singularment al de la seva secretaria Neus Miró.¹

Enric MOLINÉ
Societat Cultural Urgelitana
Pati de Palau, 5
E-25700 La Seu d'Urgell

Simposio Internacional sobre «Religión e Historiografía. La irrupción del pluralismo religioso en América latina» (Colonia, 15-16 de noviembre de 1996)

Desde hace unos dos decenios la historia de la Iglesia en América latina está en alza. En el campo eclesial se produjo un despertar vivo de la conciencia histórica desde que la Tercera Conferencia General del Episcopado latinoamericano (Puebla, 1978) introdujo en su documento final el método histórico como un elemento de comprensión de la Iglesia implantada en el continente americano; a partir de ahí ha crecido la demanda del saber histórico, tanto en el clero, como en el pueblo cristiano.

De modo paralelo la historiografía académica civil se ha interesado de modo progresivo por los temas de historia de la Iglesia. La nueva historia, omnicomprendiva de la realidad latinoamericana a lo largo del tiempo, no ha podido menos de enfocar el hecho religioso como una dimensión capital de la cultura que se fraguó en el Nuevo Mundo. La apertura de archivos eclesíásticos de gran riqueza documental —parroquiales y diocesanos, papeles de la Inquisición, etc.— ha contribuido en buena medida al resurgir de la historia de la Iglesia americana.

El cultivo de los temas de la historia de la Iglesia en ámbitos varios ha vuelto a poner hoy de relieve una temática ya debatida en la Alemania posthegeliana sobre la condición teológica de la historia de la Iglesia. Aludió a ello el Prof. Dr. Hans-Jürgen Prien, Profesor ordinario de Historia Ibérica y latinoamericana, al abrir el Simposio sobre *Religión e Historiografía. La irrupción del pluralismo religioso en América latina y su elaboración metódica en la investigación histórica* que, organizado por la Iberische

1. La publicació de les actes del congrés està prevista per als primers mesos de l'any 1997. Per a més informació cal adreçar-se a: Comissió 8è Centenari, Ajuntament, E-43361 Morera del Montsant, telèfon 977 82 70 06; o bé al telèfon 977 82 71 12, de Scala Dei.